

Na osnovu člana 9. stav 1. tačka 1) Zakona o hartijama od vrijednosti ("Službeni list RCG", broj 59/2000), Komisija za hartije od vrijednosti, na sjednici od 04. aprila 2001. godine, donosi

PRAVILA

O IZDAVANJU DOZVOLE ZA RAD BERZI

("Sl. list RCG", br. 16/01, 45/01, 68/03)

Član 1

Ovim pravilima uređuju se uslovi i postupak dobijanja dozvole za rad berzi.

Član 2

Osnivači berze podnose Komisiji za hartije od vrijednosti (u daljem tekstu: Komisija) zahtjev za izdavanje dozvole za rad koji sadrži:

- 1) naziv i sjedište berze;
- 2) datum potpisivanja ugovora o osnivanju, odnosno održavanja osnivačke skupštine;
- 3) naziv i sjedište osnivača berze;
- 4) visinu novčanog i nenovčanog osnivačkog kapitala berze;
- 5) kapitalne veze osnivača berze sa drugim pravnim licima; i
- 6) podatke o v.d. direktoru, i to: ime i prezime, godinu rođenja, školsku spremu, ukupan radni staž i poslove koje je obavljao do podnošenja zahtjeva, kao i podatke o tome da li je osuđivan za krivična djela protiv privrede ili službene dužnosti.

Član 3

Uz zahtjev za izdavanje dozvole za rad berze, osnivači su dužni da podnesu Komisiji sljedeću dokumentaciju:

- 1) ugovor o osnivanju berze, uz koji se dostavljaju i kopije rješenja o upisu u sudski registar osnivača berze i osnovni bilansni pokazatelji poslovanja osnivača (bilans stanja i bilans uspjeha) na dan 31. decembar po godišnjem računu za prethodnu godinu, sa mišljenjem ovlaštenog revizora;
- 2) statut berze;
- 3) dokaz da je jedina djelatnost obavljanje poslova tržišta hartija od vrijednosti;
- 4) opis poslova i plan rada za narednu godinu dana;
- 5) pravila berze i procedure koje obezbjeđuju obavljanje poslova na redovan način i uz neophodnu zaštitu investitora;

- 6) pravila o rješavanju situacija u slučaju kada član berze nije u mogućnosti da izvrši svoju obavezu iz jednog ili više ugovora;
- 7) dokaz da su osnivači berze obezbijedili, u skladu sa ugovorom o osnivanju, osnivački ulog berze - u novcu u iznosu od najmanje 200.000 DEM, odnosno u stvarima ili pravima preko tog iznosa, sa određivanjem pojedinačnog uloga svakog osnivača i ukupnim brojem njegovih akcija;
- 8) dokaz o porijeklu stranog uloga, ako je osnivač strano lice;
- 9) dokaz o tehničko-tehnološkoj opremljenosti za obavljanje poslova tržišta hartija od vrijednosti;
- 10) dokaz o organizacionoj i kadrovskoj osposobljenosti za obavljanje poslova tržišta hartija od vrijednosti, sa nacrtom pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i sa podacima o licima sa posebnim ovlašćenjima i odgovornostima;
- 11) dokaz o načinu obezbjeđivanja odgovarajućeg poslovnog prostora za rad berze;
- 12) dokaz postojanja najmanje tri člana koja će biti uključena u poslovanje sa hartijama od vrijednosti;
- 13) predlog aktivnosti u vezi sa saldiranjem i plaćanjem u poslovanju hartijama od vrijednosti u cilju ostvarivanja transakcija na tržištu hartija od vrijednosti i njihovog registrovanja;
- 14) ovlašćenje za lice sa kojim će Komisija sarađivati u postupku po zahtjevu za izdavanje dozvole za rad;
- 15) dokaz o uplati propisane naknade Komisiji.

Član 4

Osnivači berze mogu biti samo pravna lica.

Ugovor o osnivanju berze potpisuju ovlašćena lica osnivača i ovjeravaju ga svojim pečatima.

Ugovor o osnivanju berzi sadrži datum i mjesto njegovog zaključenja. Listovi ugovora o osnivanju moraju biti povezani tako da onemogućavaju njihovo naknadno vađenje i zamjenu.

Član 5

Dokaz da je jedina djelatnost berze obavljanje poslova tržišta hartija od vrijednosti je utvrđivanje ove djelatnosti kao jedine u ugovoru o osnivanju i statutu berze.

Član 6

Opis poslova i plan rada berze za narednu godinu poslovanja obuhvata naročito: planiranje poslovne politike, predviđeni obim transakcija sa hartijama od vrijednosti, vrste hartija od

vrijednosti za koje se planira da će biti predmet transakcija, visinu provizija i naknada i njihov obim koji planira da ostvari.

Član 7

Pravilima berze utvrđuju se naročito: način trgovine hartijama od vrijednosti, način omogućavanja pravilnog i efikasnog regulisanja i kontrole trgovanja hartijama od vrijednosti, članstvo, listing, obim promjene cijena, adekvatnost kapitala, poslovanje berze, podaci i periodični izvještaji, informisanje o transakcijama, razmatranje prigovora i žalbi na obavljanje transakcija njenog člana.

Pravilima berze utvrđuje se i način formiranja različitih lista za trgovanje hartijama od vrijednosti i utvrđuju se uslovi koje određene hartije od vrijednosti treba da ispune da bi se njima trgovalo na pojedinim listama.

Pravila berze se, nakon dobijanja dozvole za rad, objavljuju u "Službenom listu Republike Crne Gore".

Uslovi za kotaciju na listama berze uređuju se pravilnikom o kotaciji.

Član 8

Pravila o rješavanju situacija u slučaju kada član berze nije u mogućnosti da izvrši svoju obavezu iz jednog ili više ugovora sadrže odredbe o postupanju u slučajevima kada lice koje koristi usluge berze nije u mogućnosti da izvrši obavezu iz jednog ili više ugovora o transakciji sa hartijama od vrijednosti.

Član 9

Dokazom da su osnivači obezbijedili novčani dio osnivačkog kapitala smatra se izvod sa privremenog računa kod nosilaca platnog prometa o uplaćenim sredstvima na ime novčanog dijela osnivačkog kapitala berze, saglasno rokovima utvrđenim u ugovoru o osnivanju.

Osnivači koji osnivački kapital berze obezbjeđuju u nenovčanom obliku dostavljaju izvještaj ovlašćenog procjenjivača o vrijednosti uloga u stvarima ili pravima, u skladu sa propisima.

Član 10

Kada je osnivač berze strano pravno lice, kao dokaz o njegovom postojanju dostavlja se potvrda odgovarajućeg organa strane države u kojoj je sjedište tog lica (notara, nadležnog suda i sl.).

Strano pravno lice, osnivač berze koji obezbjeđuje novčani dio osnivačkog kapitala berze, dostavlja dokaz da su novčana sredstva uplaćena na račun banke ovlašćene za obavljanje poslova sa inostranstvom.

Strano pravno lice, koje osnivački kapital berze obezbjeđuje u nenovčanom obliku, dostavlja izvještaj ovlašćenog procjenjivača o vrijednosti uloga u stvarima ili pravima, u skladu sa propisima.

Član 11

Dokaz o tehničko-tehnološkoj opremljenosti berze predstavlja dokumentacija o načinu obezbjeđivanja informacionog, kompjuterskog i telekomunikacionog sistema (pravo svojine na osnovu osnivačkog uloga, dugoročni zakup, lizing ili drugi osnov), sa specifikacijom računarske i druge opreme i odgovarajućim programima kojima se dokazuje da se tom opremom mogu vršiti poslovi tržišta hartija od vrijednosti.

Radi obezbjeđivanja ispunjavanja kriterijuma za istovremeno, ravnopravno i pod jednakim uslovima omogućavanje davanja i primanja ponuda za kupovinu i prodaju hartija od vrijednosti i za omogućavanje svima da mogu kupovati, odnosno prodavati hartije od vrijednosti pod jednakim uslovima i u istom trenutku imati jednak pristup informacijama o hartijama od vrijednosti kojima se trguje na berzi, berza mora obezbijediti informacioni sistem koji čine: odgovarajući licencirani softverski moduli, odgovarajući hardver, potrebne procedure, komunikaciona mreža, baza podataka i odgovarajuća dokumentacija.

Informacioni sistem berze treba da obezbijedi sljedeće:

1) za ovlašćene učesnike:

- davanje trenutnih (on-line) naloga za trgovanje hartijama od vrijednosti iz poslovnih prostorija ovlašćenih učesnika;
- trenutni (on-line) pristup tekućim i prethodnim (minimum tri godine) informacijama o prijemu, promjenama i realizaciji naloga za trgovanje hartijama od vrijednosti;
- automatsko i trenutno (on-line) vizuelno i zvučno označavanje novounijetih naloga za trgovanje hartijama od vrijednosti;

2) za ostale korisnike koji imaju direktan pristup serveru na kome se obavlja trgovanje hartijama od vrijednosti:

- trenutni (on-line) pristup tekućim informacijama o prijemu, promjenama i realizaciji naloga za trgovanje hartijama od vrijednosti;

3) mogućnost informacionog povezivanja sa berzama u regionu.

Za nesmetano funkcionisanje informacionog sistema, berza mora da obezbijedi sljedeće:

- 1) lice zaposleno na neodređeno vrijeme ili ugovor o održavanju sistema zaključen sa licem kvalifikovanim za obavljanje ovih poslova;
- 2) odgovarajuću zaštitu (firewall i Intrusion Detection System) u slučaju kada su cijela mreža berze ili pojedini računari iz mreže povezani na Internet ili druge mreže;
- 3) da svi računari berze preko kojih se obavlja berzansko poslovanje, odnosno koji imaju pristup serverima berze moraju imati adekvatnu i dnevno ažurnu antivirus zaštitu;

- 4) definisane procedure dnevnog pohranjivanja podataka o berzanskom poslovanju (back up), kao i način sigurnog čuvanja elektronskog zapisa sa tim podacima u zaštićenim prostorijama u i izvan sjedišta berze;
- 5) posebnu lokaciju za čuvanje podataka o berzanskom poslovanju u cilju zaštite podataka od nepogoda širih razmjera (zemljotresi, poplave, požari i sl.), koja mora biti najmanje 20 km udaljena od lokacije na kojoj se nalazi operativni server berze;
- 6) trenutnu (on-line) replikaciju podataka o berzanskom poslovanju na poseban server koji nije direktno dostupan učesnicima na berzi;
- 7) odgovarajuće elektro i baterijsko napajanje.

Član 12

Dokazom o organizacionoj i kadrovskoj osposobljenosti berze smatraju se statut i nacrt akta o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u berzi, kojima se utvrđuje da berza ima posebne organizacione djelove za efikasno obavljanje poslova tržišta hartija od vrijednosti.

O licima sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima berza dostavlja sljedeće podatke: ime i prezime, školsku spremu, radno iskustvo, učešće ovih lica u akcijskom kapitalu akcionarskih društava, sa brojem i vrstom akcija i procentom učešća u akcijskom kapitalu i podatke o poslovima koje je to lice ranije obavljalo i da li je osuđivano za krivična djela protiv privrede ili službene dužnosti.

Član 13

vOsnivači berze mogu obezbijediti odgovarajući poslovni prostor za rad kao osnivački ulog ili zakupom takvog prostora.

Osnivači berze koji odgovarajući poslovni prostor obezbjeđuju zakupom, obavezni su da poslovni prostor zakupe na period od najmanje 10 godina.

Kao dokaz osnivači dostavljaju ugovor o zakupu kojim se dokazuje da je poslovni prostor zakupljen na period od najmanje 10 godina, potpisan od odgovornog lica i ovjeren pečatom jednog od osnivača berze.

Član 14

Dokaz postojanja najmanje tri člana koja će biti uključena u poslovanje sa hartijama od vrijednosti predstavlja predugovor između berze i ovlašćenih učesnika na tržištu hartija od vrijednosti o prihvatanju uslova od strane tih ovlašćenih učesnika da postanu članovi berze nakon njenog osnivanja.

Član 15

Dokaz o predloženim aktivnostima u vezi sa saldiranjem i plaćanjem u poslovanju hartijama od vrijednosti u cilju ostvarivanja transakcija na tržištu hartija od vrijednosti i njihovog registrovanja

predstavlja predugovor sa Centralnom Depozitarnom Agencijom o načinu sprovođenja poslova kliringa, saldiranja i registracije hartija od vrijednosti čija se transakcija obavlja na berzi.

Član 16

Ovlašćenje za lice sa kojim će Komisija saradivati u postupku po zahtjevu za davanje dozvole za rad sadrži ime i prezime, adresu i telefon lica ovlašćenog za saradnju sa Komisijom, a potpisuje ga odgovorno lice jednog od osnivača i ovjerava se pečatom tog osnivača.

Član 17

Berza podnosi Komisiji zahtjev za davanje saglasnosti na: ugovor o osnivanju, statut, pravila, pravilnik o kotaciji i odluku o imenovanju direktora.

Ako se ugovor o osnivanju, statut i pravila berze podnose Komisiji uz zahtjev za davanje dozvole za rad, davanjem dozvole za rad smatra se da je data saglasnost na ove akte.

Uz zahtjev za davanje saglasnosti na izmjene i dopune ugovora o osnivanju, statuta i pravila, berza dostavlja Komisiji izmjene i dopune tih akata, sa obrazloženjem. Saglasnost na izmjene i dopune ovih akata Komisija daje u formi rješenja.

Uz zahtjev za davanje saglasnosti na pravilnik o kotaciji berza dostavlja Komisiji taj akt, a uz zahtjev za davanje saglasnosti na izmjene i dopune pravilnika o kotaciji, berza dostavlja Komisiji izmjene i dopune tog akta, sa obrazloženjem. Saglasnost na pravilnik o kotaciji i na izmjene i dopune ovog akta Komisija daje u formi rješenja.

Uz zahtjev za davanje saglasnosti na odluku o imenovanju direktora berze, berza dostavlja Komisiji: odluku o imenovanju direktora, sa obrazloženjem; biografske podatke o licu koje se imenuje, i to: godinu rođenja, školsku spremu, ukupan radni staž i poslove koje je obavljao do podnošenja zahtjeva, učešće u akcijskom kapitalu akcionarskih društava sa brojem i vrstom akcija i procentom učešća u akcijskom kapitalu, kao i potvrdu nadležnog organa da lice imenovano za direktora nije osuđivano za krivična djela protiv privrede ili službene dužnosti. Saglasnost na odluku o imenovanju direktora Komisija daje u formi rješenja.

Član 18

Određbe čl. 2 do 17 ovih pravila shodno se primjenjuju na MONTENEGRO BERZU a.d. Podgorica, koja je dužna, saglasno članu 118 Zakona o hartijama od vrijednosti ("Službeni list RCG", broj 59/2000), podnijeti zahtjev Komisiji za izdavanje dozvole za rad najkasnije u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu tog zakona.

Član 19

Ova pravila stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Republike Crne Gore".

Broj: 03/1-78/2-01

Podgorica, 4. april 2001. godine

Zamjenik predsjednika Komisije,

mr Zoran Đikanović, s.r.

559.

Na osnovu člana 9 stav 1 tačka 1) Zakona o hartijama od vrijednosti ("Službeni list RCG", br. 59/00), Komisija za hartije od vrijednosti, na sjednici od 11. decembra 2003. godine, donosi

PRAVILA

O DOPUNAMA PRAVILA O IZDAVANJU DOZVOLE ZA RAD BERZI

("Sl. list RCG", br. 68/03)

Član 1

U Pravilima o izdavanju dozvole za rad berzi ("Službeni list RCG", br. 16/01 i 45/01) u članu 11 dodaju se tri nova stava, koja glase:

Radi obezbjeđivanja ispunjavanja kriterijuma za istovremeno, ravnopravno i pod jednakim uslovima omogućavanje davanja i primanja ponuda za kupovinu i prodaju hartija od vrijednosti i za omogućavanje svima da mogu kupovati, odnosno prodavati hartije od vrijednosti pod jednakim uslovima i u istom trenutku imati jednak pristup informacijama o hartijama od vrijednosti kojima se trguje na berzi, berza mora obezbijediti informacioni sistem koji čine: odgovarajući licencirani softverski moduli, odgovarajući hardver, potrebne procedure, komunikaciona mreža, baza podataka i odgovarajuća dokumentacija. Informacioni sistem berze treba da obezbijedi sljedeće:

1) za ovlašćene učesnike:

- davanje trenutnih (on-line) naloga za trgovanje hartijama od vrijednosti iz poslovnih prostorija ovlašćenih učesnika;
- trenutni (on-line) pristup tekućim i prethodnim (minimum tri godine) informacijama o prijemu, promjenama i realizaciji naloga za trgovanje hartijama od vrijednosti;
- automatsko i trenutno (on-line) vizuelno i zvučno označavanje novounijetih naloga za trgovanje hartijama od vrijednosti;

2) za ostale korisnike koji imaju direktan pristup serveru na kome se obavlja trgovanje hartijama od vrijednosti:

- trenutni (on-line) pristup tekućim informacijama o prijemu, promjenama i realizaciji naloga za trgovanje hartijama od vrijednosti;

3) mogućnost informacionog povezivanja sa berzama u regionu.

Za nesmetano funkcionisanje informacionog sistema, berza mora da obezbijedi sljedeće:

- 1) lice zaposleno na neodređeno vrijeme ili ugovor o održavanju sistema zaključen sa licem kvalifikovanim za obavljanje ovih poslova;
- 2) odgovarajuću zaštitu (firewall i Intrusion Detection System) u slučaju kada su cijela mreža berze ili pojedini računari iz mreže povezani na Internet ili druge mreže;
- 3) da svi računari berze preko kojih se obavlja berzansko poslovanje, odnosno koji imaju pristup serverima berze moraju imati adekvatnu i dnevno ažurnu antivirus zaštitu;
- 4) definisane procedure dnevnog pohranjivanja podataka o berzanskom poslovanju (back up), kao i način sigurnog čuvanja elektronskog zapisa sa tim podacima u zaštićenim prostorijama u i izvan sjedišta berze;
- 5) posebnu lokaciju za čuvanje podataka o berzanskom poslovanju u cilju zaštite podataka od nepogoda širih razmjera (zemljotresi, poplave, požari i sl.), koja mora biti najmanje 20 km udaljena od lokacije na kojoj se nalazi operativni server berze;
- 6) trenutnu (on-line) replikaciju podataka o berzanskom poslovanju na poseban server koji nije direktno dostupan učesnicima na berzi;
- 7) odgovarajuće elektro i baterijsko napajanje.

Član 2

Berze su dužne da obezbijede informacioni sistem i ispunе ostale uslove iz člana 1 ovih pravila najkasnije do 31. marta 2004. godine.

Berzi koja do 31. marta 2004. godine ne stavi u funkciju informacioni sistem i ne ispunе ostale uslove iz člana 1 ovih pravila Komisija će oduzeti dozvolu za rad.

Član 3

Ova pravila stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Služenom listu RCG".

Broj: 01/1-1212/2-03

Podgorica, 11.12.2003. godine